

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **R. Z.**, bývajúceho v Š., proti odporcovi **J. Z.**, bývajúcemu v P., zastúpeného JUDr. M. J., advokátom vo V., **o zvýšení výživného**, vedenej na Okresnom súde Vranov nad Topľou pod sp. zn. 3 C 77/2009, o dovolaní odporcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 12. septembra 2012 sp. zn. 15 CoP 54/2012, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Navrhovateľovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Vranov nad Topľou v poradí druhým rozsudkom z 26. marca 2012 č.k. 3 C 77/2009-149 zmenil rozsudok Okresného súdu Žiar nad Hronom z 8. apríla 2003 č.k. 9 C 714/2002-39 v časti o výživnom navrhovateľa tak, že výživné na neho zvýšil zo sumy 300 Sk (9,96 Eur) na 100 Eur mesačne od 12. marca 2009 do budúca s tým, že odporca je povinný ho platiť k rukám navrhovateľa vždy do 15. dňa toho – ktorého mesiaca vopred a dlžné výživné za obdobie od 12. marca 2009 do 26. marca 2012 v sume 2 558,51 Eur je povinný zaplatiť navrhovateľovi spolu s bežným výživným v mesačných splátkach po 50 Eur, pod stratou výhody splátok. Náhradu trov konania navrhovateľovi nepriznal. Z vykonaného dokazovania mal súd preukázané, že navrhovateľ pochádza z manželstva rodičov M. Z. a J. Z., ktoré bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Žiar nad Hronom z 8. apríla 2003 č.k. 9 C 714/2002-39, pričom navrhovateľ bol zverený do výchovy a opatery matky a odporca bol povinný platiť na neho výživné v sume 300 Sk (9,96 Eur). Navrhovateľ sa od 19. septembra 2008 stal študentom vysokej školy, teda na jeho strane došlo k podstatnej zmene pomerov, ktorá so sebou priniesla aj podstatné zvýšenie nákladov najmä v súvislosti so štúdiom, pričom navrhovateľa je naďalej potrebné považovať za nezaopatrené dieťa, ktoré

nie je schopné samo sa živiť. Odporca ako starobný dôchodca poberá starobný dôchodok vo výške 384,50 Eur a na jeho strane nastala podstatná zmena pomerov v tom, že mu ubudli dve vyživovacie povinnosti voči súrodencom navrhovateľa. Súd prihliadol na námietky odporcu týkajúce sa zvýšených výdavkov súvisiacich s jeho zdravotným stavom, na odôvodnené potreby navrhovateľa ako študenta vysokej školy pripravujúceho sa na budúce povolanie a na zmenu pomerov u matky, ktorej príjem sa znížil, a dospel k záveru, že návrh bol podaný dôvodne majúci za to, že vyživovacia povinnosť je prvoradá povinnosť rodiča. Pri rozhodnutí o dlžnom výživnom súd vychádzal zo skutočnosti, že odporca navrhovateľovi prispieva na výživné sumou 29,87 Eur mesačne (ktorá suma pôvodne predstavovala celkovú sumu výživného určenú na navrhovateľa i jeho dvoch súrodencov), ktorá je odporcovi zrážaná na základe uznesenia Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. E 80/2002, a dlžné výživné znížené o túto sumu vypočítal za jednotlivé roky, povoliac odporcovi splátky vo výške 50 Eur mesačne. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. vychádzajúc zo zásady úspechu v konaní, ktorý mal navrhovateľ, ten však náhradu trov nežiadal, preto mu súdom nebola priznaná.

Na odvolanie odporcu Krajský súd v Prešove v poradí druhým rozsudkom z 12. septembra 2012 sp. zn. 15 CoP 54/2012 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v časti zvýšenia výživného a zmenil ho v časti týkajúcej sa dlžného výživného tak, že znížil povolené mesačné splátky odporcu z 50 Eur na 20 Eur. Náhradu trov konania účastníkom nepriznal. V odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal na dostatočne vykonané dokazovanie a naň nadväzujúce správne skutkové zistenia a právne závery súdu prvého stupňa, s ktorými sa v celom rozsahu stotožnil, a zmenu výšky splátok odôvodnil poukazom na zásadnú zmenu výšky vyživovacej povinnosti odporcu oproti predchádzajúcemu rozhodnutiu a s prihliadnutím na primeranosť a adekvátnosť splácania dlhu na výživnom spolu s bežným výživným v súvislosti s dopadom na jeho majetkové pomery, kedy by neprimerane vysokými splátkami došlo k podstatnému zníženiu jeho doterajšej životnej úrovne. O trovách konania súd rozhodol podľa § 224 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p., keď odporca v konaní nebol úspešný a navrhovateľ náhradu trov nežiadal.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie odporca, ktorý napadnuté rozhodnutie žiadal zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie z dôvodu, že spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). V bližšom zdôvodnení dovolania okrem iného uviedol, že odvolací súd nezohľadnil všetky podstatné skutočnosti,

najmä jeho príjmy a výdavky (v dovolaní podrobne špecifikované) ani jeho zdravotný stav, a nesprávne posúdil dokazované skutočnosti, pretože neprihliadol na zvýšené výdavky súvisiace so zavedením meny Euro a z neho vyplývajúce zvýšenie cien potravín a liekov. Odporca zároveň vyjadril nesúhlas s interpretáciou zákona o rodine zo strany odvolacieho súdu.

Navrhovateľ sa k podanému dovolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Podmienky prípustnosti dovolania sú upravené v ustanoveniach § 237, § 238 a § 239 O.s.p. V ustanovení § 237 O.s.p. sú stanovené podmienky prípustnosti dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu bez ohľadu na jeho procesnú formu. Ustanovenie § 238 O.s.p. upravuje dôvody prípustnosti dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vydanému vo forme rozsudku a v ustanovení § 239 O.s.p. sú uvedené dôvody prípustnosti dovolania, ktoré smerujú proti rozhodnutiam odvolacieho súdu vydaným vo forme uznesenia.

V predmetnej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. Podmienky prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vydaného v tejto procesnej forme sú upravené v ustanovení § 238 O.s.p., v zmysle ktorého platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.) alebo rozsudok, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.), alebo rozsudok potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu alebo ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (§ 238 ods. 3 O.s.p.). Dovolanie naopak nie je prípustné vo veciach upravených zákonom o rodine

a o zmene a doplnení niektorých zákonov okrem rozsudku o obmedzení alebo pozbavení rodičovských práv a povinností, alebo o pozastavení ich výkonu, o priznaní rodičovských práv a povinností maloletému rodičovi dieťaťa, o určení otcovstva, o zapretí rodičovstva alebo o osvojení (§ 238 ods. 4 O.s.p.) ani vo veciach, v ktorých bolo napadnuté právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšujúcom trojnásobok minimálnej mzdy a v obchodných veciach desaťnásobok minimálnej mzdy (§ 238 ods. 5 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok obsahujúci dva výroky: potvrdzujúci výrok v časti o zvýšení výživného (teda vo veci samej) a zmeňujúci výrok v časti týkajúcej sa výšky splátok. Vo vzťahu k potvrdzujúcemu výroku by prípustnosť dovolania prichádzala do úvahy len vtedy, ak by odvolací súd v tomto výroku zároveň vyslovil prípustnosť dovolania z dôvodu, že po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu, prípadne vtedy, ak by súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4, o ktorú situáciu však v prejednávanej veci nejde. Rovnako nie je splnená podmienka prípustnosti dovolania voči zmeňujúceho výroku napadnutého rozhodnutia, nakoľko odvolací súd nevyslovil zmenu rozhodnutia vo veci samej, ale len do výšky povolených splátok, a v prejednávanej veci nejde ani o prípad odchýlenia sa od vysloveného právneho názoru odvolacieho súdu, nakoľko dovolací súd sa k veci po právnej stránke dosiaľ nevyjadroval. Možno teda zhrnúť, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (v žiadnom z jeho výrokov) nevykazuje znaky ani jedného z rozhodnutí uvedených v § 238 ods. 1 až 3 O.s.p., preto prípustnosť dovolania z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

V ustanovení § 238 ods. 4 Občiansky súdny poriadok zakotvuje zásadu, podľa ktorej dovolanie nie je prípustné vo veciach upravených zákonom o rodine, pričom výnimku z tejto zásady predstavujú rozsudky o obmedzení alebo pozbavení rodičovských práv a povinností, o pozastavení ich výkonu, o priznaní rodičovských práv a povinností maloletému rodičovi dieťaťa, o určení rodičovstva, o zapretí rodičovstva a o osvojení, ktorú je však možné aplikovať len za predpokladu, že by dovolanie bolo prípustné podľa ustanovení § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. V preskúmvanej veci ide o určenie vyživovacej povinnosti rodiča k dieťaťu, teda o takú vec, ktorá je upravená zákonom o rodine a uvedená výnimka sa na ňu nevzťahuje. Prípustnosť dovolania je preto v zmysle ustanovenia § 238 ods. 4 O.s.p. *expressis verbis* vylúčená.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale zaoberal sa i otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. Ak je totiž konanie postihnuté niektorou z uvedených väd, možno dovolaním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, v ktorých je inak dovolanie z hľadiska § 238 O.s.p. vylúčené [porovnaj napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 11/1998, ktoré bolo uverejnené v časopise Zo súdnej praxe v čísle vydania (zväzku) 4 ročník 1998 na strane 76 pod č. 38].

Súd v tejto súvislosti skúmal, či v prejednávanej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka konania, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo prekážku už prv začatého konania, nepodania návrhu na začatie konania, hoci bol podľa zákona potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka konať pred súdom alebo rozhodovania vylúčeným sudcom, či konania pred nesprávne obsadeným súdom, a dospel k záveru, že konanie netrpí žiadnou z vymenovaných väd podľa § 237 O.s.p., pričom ani dovolateľ tieto vady konania nenamietal.

Pokiaľ ide o dovolateľom uplatnený dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p., dovolací súd sa ním nezaoberal, nakoľko tento je síce relevantným dovolacím dôvodom, sám osebe však prípustnosť dovolania nezakladá. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky prípustnosti dovolania, nie je možné napadnuté rozhodnutie podrobiť vecnému preskúmvaniu, a teda ani preskúmvaniu týchto dovolacích dôvodov.

Vzhľadom na uvedené, teda že prípustnosť dovolania v danom prípade nemožno vyvodit' z § 238 O.s.p. (resp. týmto ustanovením je prípustnosť dovolania v prejednávanej veci *expressis verbis* vylúčená), a neboli zistené (ani dovolateľom tvrdené) iné vady uvedené v § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie odporcu podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol bez toho, aby sa zaoberal vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia.

V dovolacom konaní úspešnému navrhovateľovi vzniklo právo na náhradu trov konania voči odporcovi, ktorý úspech nemal (§ 142 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p. a § 224 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd mu však náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, pretože nepodal návrh na uloženie takejto povinnosti.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. septembra 2013

JUDr. Eva S a k á l o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková